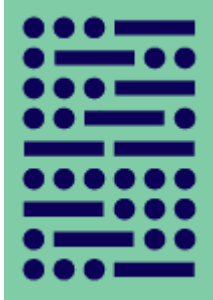

1. DE ILLEGALE PERS

1. Censuur

- Wat is de Duitse censuur?
- Wat heeft het verzet tegen die censuur gedaan?

2. Koeriersters

- Wat deden koeriersters voor de verzetskranten?
- Waarom leest Paula Joachimsthal verzetskranten en waarom haar vader niet (Zie: Ik was erbij)?

3. Tot de dood

- Welke straf staat er op het drukken van verzetskranten?
- Welk besluit heeft Wim Speelman moeten nemen en wat vind jij daarvan?

4. EN NU DAN?

Stel je voor dat er nu een bezetting zou zijn en censuur.....

- Welke informatiemiddelen lijken je heel geschikt voor de bezetter om propaganda mee te maken?
- Welke informatiemiddelen zou je kunnen gebruiken voor het verzet tegen de bezetter en welke daarvan lijken jou heel geschikt. Denk bijvoorbeeld aan MSN, e-mail, radio....
- Wat zou de bezetter moeten doen tegen dat soort illegale manieren om informatie te geven? Denk aan het inleveren van de radio in april 1943.

5. Je eigen vragen

Bedenk zelf één of twee vragen over dit onderdeel en geef er de goede antwoorden bij.

Stuur ze op naar KLIK **mijn vragen** en wie weet zie je ze terug op deze site.

Geef wel duidelijk aan **bij welk onderdeel** de vraag/vragen horen!

2. DE HONGERWINTER

1. Waar en waarom?

- a. Waar was in Nederland de hongerwinter het ergst?
- b. Waarom daar?

2. Spoorwegstaking

De Duitse bezetters zeggen dat de spoorwegstaking zorgt voor de ellende.

- a. Waarom zeggen ze dat?.
- b. Wat is de reactie van het verzet? Zijn ze voor of tegen de spoorwegstaking en waarom?

3. Ondervoeding

a. Het voedsel wordt gekookt op noedkachels. Wat zijn dat?

b. Er worden suikerbieten en tulpenbollen gegeten. Noem een paar gerechten die er van tulpenbollen worden gemaakt.

4. EN NU DAN?

Stel je voor dat Nederland bezet is en er is een groot gebrek aan voedsel.. ..

- a. Aan welke voedingsmiddelen zou je zelf het meeste behoefte hebben? Noem 5 favoriete dingen die je graag eet/drinkt.
- b. Zijn dat ook voedingsmiddelen die je het beste kunt eten, drinken voor je overleving/gezondheid? Zo nee, welke dan wel? Geef ook weer vijf voorbeelden.
- c. Bedenk een eigen hongerwintermaaltijd waarvoor je maar drie ingrediënten mag gebruiken! Eet smakelijk.

5. Je eigen vragen

Bedenk zelf één of twee vragen over dit onderdeel en geef er de goede antwoorden bij.

Stuur ze op naar KLIK **mijn vragen** en wie weet zie je ze terug op deze site.

Geef wel duidelijk aan bij welk onderdeel de vraag/vragen horen!

3. DE JODENVERVOLGING

1. Zondebok

- a. Wat is een zondebok? Leg uit met voorbeelden van nu.
- b. Welke groep mensen werd voor en in de Tweede Wereldoorlog de zondebok van Hitler en de nazi's?

2. Holocaust

- a. Wat wordt bedoeld met de holocaust?
- b. Hoeveel Nederlandse joden zijn er slachtoffer van geworden en hoeveel in heel Europa?

3. Nederland

- a. Ook in Nederland wilden de nazi's de joden uitroeien. Welke rol speelden daarbij de Hollandsche Schouwburg en Kamp Westerbork?
- b. Walter Suskind heeft geprobeerd joden te redden. Beschrijf in eigen woorden waar en hoe.

4. EN NU DAN?

Stel je voor: Nederland is bezet en er is een racist aan de macht die niet-blanke bevolkingsgroepen discrimineert.....

- a. Welke groepen in Nederland zullen waarschijnlijk het slachtoffer worden van de vervolging door de bezetter? Noem - naast de joden - minstens vier groepen. Zoek voor elke groep uit hoeveel er ongeveer in Nederland wonen.
- b. Wat zou je kunnen doen om deze groepen (misschien wel jezelf) te redden?
- c. Schrijf een brief voor een verzetskrant waarin je alle mensen oproept om de mensen die gevaar lopen te helpen. Veel succes!!

Extra:

Joden verkopen

Schrijf een briefje aan de persoon die van jou 750 gulden wil (ongeveer 350 euro) omdat hij anders de joden verraadt die bij jou ondergedoken zijn. Probeer het zo te doen dat je hem overtuigt dat jij niet kunt betalen en dat de joden toch niet verraden mogen worden. Welke argumenten kun jij verzinnen? Zie 'Joden verkopen'.

5. Je eigen vragen

Bedenk zelf één of twee vragen over dit onderdeel en geef er de goede antwoorden bij. Stuur ze op naar mensink@verzetmuseum.org en wie weet zie je ze terug op deze site. Geef wel duidelijk aan bij welk onderdeel de vraag/vragen horen!

4. DE FEBRUARISTAKING

1. STAAKT! STAAKT! STAAKT!

- Wat is een staking?
- Waarom gaan de mensen op 25 februari staken? Wat is de directe aanleiding?

2. Amsterdam

- Waarom was de tram belangrijk bij het begin van de staking?
- Kun uitleggen waarom de staking vooral in Amsterdam was?

3. Reactie

- Hoe reageert de Duitse bezetter op de staking?
- Geef je mening: vind je die reactie begrijpelijk? Leg uit.

Extra: Welke twee eisen stellen de mensen die oproepen tot de staking? (Zie het pamflet in **Staakt!!Staakt!!Staakt!!**). De eisen staan op regel 3 en 4.

4. EN NU DAN?

Stel je voor: er is in Nederland een heel groot onrecht. Er gebeuren dingen waar jij het helemaal niet mee eens bent en..... je wilt dat de leerlingen op school daartegen uit protest gaan staken!

- Waar maak jij je zo druk om dat het je wel een staking waard is?
- Schrijf een oproep waarin je je medeleerlingen duidelijk maakt waarom en wanneer ze moeten gaan staken.

5. Je eigen vragen

Bedenk zelf één of twee vragen over dit onderdeel en geef er de goede antwoorden bij.

Stuur ze op naar KLIK: **Mijn Vragen** en wie weet zie je ze terug op deze site.

Geef wel duidelijk aan **bij welk onderdeel** de vraag/vragen horen!

5. DE NSB

1. NSB

- a. Waarom worden mensen lid van de NSB? Geef meerdere redenen.
- b. Is er een reden (of zijn er meer) die jij best kun begrijpen? Welke en waarom?

2. Jeugdstorm

- a. Wat is de Jeugdstorm en waarom heeft de NSB die groep opgericht, denk je?
- b. Stel je voor: zou jij het leuk hebben gevonden om bij de Jeugdstorm te horen? Waarom wel/niet?

3. De Unie

- a. Wat wilde de Nederlandsche Unie bereiken?
- b. Waarom werden er zoveel mensen lid van?

4. EN NU DAN?

Stel je voor: Nederland is bezet en de nieuwe machthebbers proberen de Nederlandse jeugd voor zich te winnen....

- a. Welk advies zou jij die machthebbers geven? Op welke manier kunnen ze de jeugd overhalen de kant van de nieuwe machthebbers te kiezen?
- b. Bedenk een naam van een nieuwe jeugdclub waar je lid van wordt als je voor de nieuwe machthebber kiest (zie het verhaaltje over de Jeugdstorm van toen). Wat doen ze op zo'n club zoal?

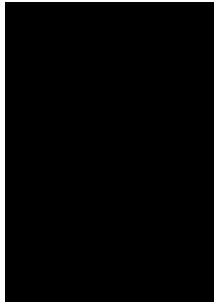
5. Je eigen vragen

Bedenk zelf één of twee vragen over dit onderdeel en geef er de goede antwoorden bij.

Stuur ze op naar KLIK: [Mijn Vragen](#) en wie weet zie je ze terug op deze site.

Geef wel duidelijk aan **bij welk onderdeel** de vraag/vragen horen!

6. ONDERDUIKHULP

1. Wie?

- a. Noem minsten drie groepen die moeten onderduiken.
- b. Geef bij elke groep aan waarom die mensen moeten onderduiken.

2. Toename

- a. Waarom komen er na de april/meistakingen veel meer onderduikers?
- b. Wat is de LO en wat doet die organisatie?

3. LKP

- a. Wat is de LKP?
- b. Waarom is de aanslag op het bevolkingsregister in Amsterdam gepleegd?
- c. Welk soort verzetswerk zou je het liefste doen, bij de LO of de LKP? Leg uit.

4. EN NU DAN?

Stel je voor dat Nederland niet langer democratisch is maar dat één groep de macht heeft en ..... jij wordt gezocht. Ze willen je pakken omdat je het niet eens bent met de situatie!

- a. Beschrijf drie plaatsen/plekken waar je denkt dat je veilig kunt verstoppen.
- b. Welke hulp heb je nodig (wat moeten mensen voor je doen) zodat je langere tijd ondergedoken kunt leven?
- c. Als andere mensen zich moeten verstoppen en ze vragen jou om hulp... wat zou je doen? En waarom?

5. Je eigen vragen

Bedenk zelf één of twee vragen over dit onderdeel en geef er de goede antwoorden bij.

Stuur ze op naar KLIK: **Mijn Vragen** en wie weet zie je ze terug op deze site.

Geef wel duidelijk aan **bij welk onderdeel** de vraag/vragen horen!

7. DE BEVRIJDING

1. Bevrijding

In het najaar van 1944 is er een belangrijke slag in Nederland die door de geallieerden wordt verloren.

- Hoe heet die slag?
- Vertel iets over de gevolgen van het verlies.

2. Terugkeer

Na de bevrijding keren honderdduizenden terug uit de kampen. >> Lees 'Ik was erbij'

- Beschrijf in eigen woorden hoe de terugkeer was voor Jan en Dik.
- Lees 'Terugkeer' en zeg in eigen woorden hoe de terugkeer was voor Dina en Lien.

3. Bestrafing

- Wat is 'bijltjesdag'?
- Wat vind je van de bestraffing van belangrijke NSB'ers?

4. EN NU DAN?

Stel dat je nu een feest mag vieren voor de bevrijding van een volk.....

- Voor welk volk of land zou jij feest willen vieren? (LET OP: het gaat dus over een land/volk waar nu nog geen vrijheid is, waar de mensenrechten worden geschonden of iets dergelijks)
- Zoek op internet (bv. op www.amnesty.nl) over landen waar geen vrijheid is en of je er ook acties voor kunt voeren. Beschrijf één land.

5. Je eigen vragen

Bedenk zelf één of twee vragen over dit onderdeel en geef er de goede antwoorden bij.

Stuur ze op naar KLIK: **Mijn Vragen** en wie weet zie je ze terug op deze site.

Geef wel duidelijk aan **bij welk onderdeel** de vraag/vragen horen!

8. GEWAPEND VERZET

1. Voorbeelden

- a. Beschrijf in eigen woorden de volgende 'soorten' gewapend verzet: overvallen, aanslagen, liquidaties. (Wat is het en waarom wordt het gedaan?)
- b. Welk gewapend verzet lijkt jou het belangrijkste? Leg je mening uit.

2. Reactie

- a. Hoe proberen de Duitsers dat gewapende verzet te bestrijden? (Geef voorbeelden).
- b. Hoeveel slachtoffers zijn er gevallen in het dorp Putten (zie 'Meer weten?').

3. Wel of niet?

Wat is jouw mening? Was het gewapend verzet tegen de Duitse bezetters nooit, soms, of altijd toegestaan? Leg uit.

4. EN NU DAN?

Stel je voor dat jij moet vechten voor de vrijheid en tegen onderdrukking...

- a. Zou jij in dat geval het gebruik van geweld (gewapend verzet) goed vinden?
- b. Zou je het gewapende verzet ook goed vinden als je daarbij ook onschuldige burgers (inclusief kinderen, vrouwen, oude mensen) doodt? Leg uit.

5. Je eigen vragen

Bedenk zelf één of twee vragen over dit onderdeel en geef er de goede antwoorden bij.

Stuur ze op naar KLIK: **Mijn Vragen** en wie weet zie je ze terug op deze site.

Geef wel duidelijk aan **bij welk onderdeel** de de vraag/vragen horen!

9. DE APRIL/MEISTAKING

1. April/mei

- a. Waarom breekt de april/meistaking uit?
- b. Waarom wordt deze staking ook *melkstaking* genoemd?

2. Reactie

- a. Hoe reageert de Duitse bezetter op de staking?
- b. Wat is het gevolg van die reactie van de bezetter?

3. Stakingen

- a. Welke drie grote stakingen zijn er geweest tijdens de bezetting?
- b. Welke van die stakingen was een protest tegen de jodenvervolgning?

Extra

Jouw mening: welke staking spreekt jou het meeste aan? Waar had je bij wijze van spreken zelf graag aan meegedaan? Leg uit.

4. EN NU DAN?

Ook tegenwoordig is staken een middel om je zin te krijgen of om te protesteren. In landen waar geen vrijheid is is staken vaak verboden en levensgevaarlijk.

- a. Vind je dat mensen het recht moeten hebben om te staken?
- b. Geef je mening over de volgende voorbeelden:
  - * Conducteurs die staken omdat ze meer veiligheid op de trein willen.
  - * Studenten die staken omdat het studeren te duur wordt voor mensen met weinig geld.
  - * Brandweermensen die staken omdat ze meer geld willen verdienen.
  - * Voetballers die staken omdat het publiek discriminerende dingen roept (bijvoorbeeld over Ajax-jodenclub of over 'Joden aan het gas' of tegen zwarte spelers).
- c. Weet je zelf voorbeelden?

5. Je eigen vragen

Bedenk zelf één of twee vragen over dit onderdeel en geef er de goede antwoorden bij.

Stuur ze op naar KLIK: **Mijn Vragen** en wie weet zie je ze terug op deze site.

Geef wel duidelijk aan **bij welk onderdeel** de vraag/vragen horen!

10. KLEIN VERZET

1. Klein verzet
  - a. Wat wordt bedoeld met 'klein verzet'?
  - b. Ken je een andere naam?

2. OZO

- a. Wat betekent OZO?
- b. Hoe heette de Koningin die voor veel Nederlanders een steun was in het verzet tegen de bezetters.

3. Waarom?

- a. Waarom zouden mensen 'klein verzet' plegen?
- b. Welke manier vind jij het 'leukst'? (Kijk bijvoorbeeld ook naar: Ik was erbij).

4. EN NU DAN?

Stel je voor dat Nederland nu wordt geregeerd door een wreed regime dat de burgers geen vrijheid gunt....

Bedenk één of meer manieren waarop je nu 'klein' verzet zou kunnen plegen.

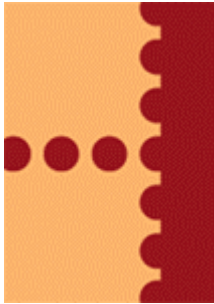
5. Je eigen vragen

Bedenk zelf één of twee vragen over dit onderdeel en geef er de goede antwoorden bij.

Stuur ze op naar KLIK: **Mijn Vragen** en wie weet zie je ze terug op deze site.

Geef wel duidelijk aan **bij welk onderdeel** de vraag/vragen horen!

11. DISTRIBUTIE/SCHAARSTE

1. Distributie

- Geef een ander woord voor 'distributie'.
- Waarom is er tijdens (en voor en na) de bezetting een distributie-systeem nodig?

2. Bon

- Noem een aantal belangrijke producten die dan 'op de bon' zijn.
- Waarom ontstaat het gebrek aan producten? Noem twee oorzaken.

3. Onderduikers

- Waarom is het distributiesysteem lastig voor onderduikers?
- Hoe proberen verzetsmensen dat probleem op te lossen?

4. EN NU DAN?

Stel je voor dat Nederland nu bezet zou zijn en afgesloten van de rest van de wereld.....

Bekijk het volgende rijtje en geef aan of het erg is als je dat niet meer hebt.

- olie
- rijst
- computerspelletjes
- medicijnen
- jeans
- Belgisch bier
- toiletpapier
- televisiezenders

en bedenk zelf nog wat!

5. Je eigen vragen

Bedenk zelf één of twee vragen over dit onderdeel en geef er de goede antwoorden bij.

Stuur ze op naar KLIK: **Mijn Vragen** en wie weet zie je ze terug op deze site.

Geef wel duidelijk aan **bij welk onderdeel** de vraag/vragen horen!

12. INVAL

1. Neutraal

- Wat betekent 'neutraliteit'?
- Wat vind je van de Nederlandse houding tegenover Duitsland en Hitler in de periode voor mei 1940? Leg uit.

2. Luchtmacht

De Duitse luchtmacht speelt een belangrijke rol bij de overwinning op Nederland.

- Welke stad werd gebombardeerd waardoor het Nederlandse leger capituleerde (de strijd staakte)?
- Hoeveel burgerslachtoffers vielen bij dat bombardement.

3. Vergissingsbombardementen

In de oorlog zijn een aantal Nederlandse steden per vergissing gebombardeerd.

- Welke steden waren dat?
- Wat zijn mogelijk de oorzaken geweest voor die vergissingen?

4. EN NU DAN?

Stel er is een land waar een brute dictator de baas is. Er zijn geen vrije verkiezingen, er is geen vrijheid van meningsuiting, geen vrijheid van godsdienst, de inwoners mogen niet voor hun rechten opkomen en vrouwen worden extra zwaar onderdrukt..... moet de rest van de wereld neutraal blijven of ingrijpen?

- Noem een aantal voordelen en nadelen als de Verenigde Naties daar met een legermacht een einde aan maken.
- Als jij in zo'n onvrij land zou wonen, zou je dan zelf willen dat andere landen ingrijpen of toch liever niet?
- Bedenk andere manieren dan geweld om de situatie voor de bevolking te verbeteren.

5. Je eigen vragen

Bedenk zelf één of twee vragen over dit onderdeel en geef er de goede antwoorden bij.

Stuur ze op naar KLIK: **Mijn Vragen** en wie weet zie je ze terug op deze site.

Geef wel duidelijk aan **bij welk onderdeel** de vraag/vragen horen!

13. PROPAGANDA

1. Reclame en propaganda

- Reclame en propaganda lijken veel op elkaar maar wat is het verschil?
- Waarvan wilden de Duitsers de Nederlandse bevolking overtuigen met hun propaganda?

2. Antisemitisme

- Wat is antisemitisme?
- Leg de volgende uitspraak uit: "De Duitse propaganda speelde een grote rol in het versterken van het antisemitisme".

3. V-actie

- Wat was de geallieerde V-actie?
- Hoe reageerden de Duitse bezetter erop?
- Hoe reageerde het verzet daar weer op?

Extra

Bedenk een eigen V-actie voor het verzet. Je mag daar ook moderne middelen als mobiele telefoon, digitale camera, kopieerapparaten of internet voor gebruiken.

4. EN NU DAN?

Ook tegenwoordig is propaganda een belangrijk wapen in de strijd tussen landen, partijen en groepen mensen.

a. Met welke stelling ben je het eens? (Je mag er meerdere kiezen).

- Mensen die voor één van de strijdende partijen zijn geloven vaak de propaganda van die kant.
- Het is verstanding om je steeds af te vragen of informatie betrouwbaar is.
- Propaganda is slecht omdat het mensen tegen elkaar opzet.
- Met propaganda kun je een strijd winnen.
- Door propaganda gaan mensen dingen doen die ze anders nooit gedaan zouden hebben.
- Alleen de propaganda van de tegenpartij moet worden afgekeurd.
- Er zijn oorlogen waarbij geen propaganda wordt gebruikt.

b. Kun je voorbeelden geven conflicten/oorlogen? Welke partijen zijn daarbij met elkaar in strijd? Wat zou hun doel kunnen zijn met de propaganda?

5. Je eigen vragen

Bedenk zelf één of twee vragen over dit onderdeel en geef er de goede antwoorden bij.

Stuur ze op naar KLIK: [Mijn Vragen](#) en wie weet zie je ze terug op deze site.

Geef wel duidelijk aan **bij welk onderdeel** de vraag/vragen horen!

14. VOOR DE OORLOG

1. Vul in

Voor de oorlog was er een economische.....

Veel mensen waren.....

Er is een groot verschil tussen rijk en .....

De Nederlanders leven in verschillende groepen. Die aparte bevolkingsgroepen worden *zuilen* genoemd. De vier zuilen zijn:

1 .....

2 .....

3 .....

4 .....

Toch is er ook verbondenheid en daarbij speelt Koningin ..... een grote rol.

2. Dictator

a. Leg uit waarom Adolf Hitler een dictator wordt genoemd.

b. Ken je voorbeelden van dictators die nu aan de macht zijn? Zo ja, geef voorbeelden?

3. Symbool

a. Wat is een symbool?

b. Wat is het symbool van de nazi's?

4. EN NU DAN?

Ook nu zijn er dictators aan de macht.

Ga - op internet - op zoek en vind er drie.

Zeg van elke dictator hoe hij (zij?!) heet, in welk land hij de macht heeft, hoe lang hij de macht heeft.

Als voorzetje krijg je Fidel Castro.

5. Je eigen vragen

Bedenk zelf één of twee vragen over dit onderdeel en geef er de goede antwoorden bij.

Stuur ze op naar KLIK: **Mijn Vragen** en wie weet zie je ze terug op deze site.

Geef wel duidelijk aan **bij welk onderdeel** de vraag/vragen horen!

15. D-DAY/DOLLE DINSDAG

1. D-day

- Wat betekent D-day in het Engels en het Nederlands?
- Verklaar die naam.

2. Dolle Dinsdag

- Waarom zijn de mensen zo blij op Dolle Dinsdag?
- Wat doen veel NSB'ers en Duitse soldaten?

3. Half bevrijd

- Waarom werd in het najaar van 1944 alleen Zuid-Nederland bevrijd en niet de rest?
- Hoe heet de militaire actie die daarmee te maken had?

4. EN NU DAN?

Stel dat je nu een dolle dag zou mogen vieren vanwege de naderende bevrijding van een land, volk, bevolkingsgroep .....

Wat zou jij dan willen vieren: voor wie en waarom?

5. Je eigen vragen

Bedenk zelf één of twee vragen over dit onderdeel en geef er de goede antwoorden bij.

Stuur ze op naar KLIK: [Mijn Vragen](#) en wie weet zie je ze terug op deze site.

Geef wel duidelijk aan **bij welk onderdeel** de de vraag/vragen horen!